

Julkaisuvapaa medially 5.10.2023 klo 14.00

Kaupunginjohtaja Soile Lahden talousarvioesitys vuodelle 2024 Taloustilanne haastaa – tasapainoa haetaan

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen Kuopion kaupungin strategiset tavoitteet painottavat kaupungin kasvua ja elinvoimaa sekä lasten ja nuorten hyvinvointia. Talouden kokonaistilanne jatkuu haastavana, ja kaupunginjohtajan talousarvioesitys onkin kaupunginhallituksen kesäkuussa antaman kehyksen mukaisesti -19,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kyseessä ei kuitenkaan ole leikkausbudjetti, vaan kaupungin toimintakate kasvaa 3,7 % kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Kaupunki myös investoi edelleen vahvasti, yli 80 miljoonaa euroa. Talousarvioesitystä valmistellessaan kaupunginjohtaja on kuitenkin joutunut puuttumaan palvelualueiden menolisäyksiin, ja tuloarvioita on ollut välttämätöntä kasvattaa.

Tasapainoa hakien talouden haasteissa

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueen vastuulle vuoden alusta ei näytä kohentavan kaupungin talouden kokonaiskuvaa, vaan pikemminkin heikentää sitä. Muutoksen vaikutukset verotuloihin ja valtionosuuksiin ovat merkittävät. Kuopion kaupungin taloudessa rakenteellinen alijäämä säilyy edelleen ja on noin 20 miljoonaa euroa.

Kaupungin keskeiset palvelut ovat perusopetus ja varhaiskasvatus. Kasvun ja oppimisen palvelualueen menot ovatkin vuoden 2024 budjetissa noin puolet kaupungin menoista. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimivuudesta, mutta samalla myös tehokkuudesta on pidettävä huolta. Palvelujen suunnittelua haastavat monelta suunnalta lainsäädännön tuomat puitteet, kuten henkilöstömitoitus, ja menokasvua on vaikea hillitä.

Toinen suuri menokokonaisuus on henkilöstömenojen osuus. Kaupungin kokonaismenoista ne ovat jatkossa noin 40 %:n luokkaa.

- Kaupungin hakiessa tasapainoa talouteensa on väistämätöntä, että keskeisten menoerien kehitykseen on vaikutettava. Kaupungin on tarkasteltava palveluverkkoaan, työn tekemisen tapoja, konsernirakennetta ja toimintatuottojen tasoa. Myös tarkoituksenmukainen henkilöstösuunnittelu ja henkilöstön osaamisen laaja-alainen hyödyntäminen tulevat olemaan avainasemassa. Kaupunki haluaakin panostaa henkilöstön työhyvinvointiin ja työntekijäkokemukseen ja varmistaa, että sillä on kaikissa tilanteissa osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö, kaupunginjohtaja **Soile Lahti** toteaa.

Verotulot ja valtionosuudet laskussa

Kaupungin verorahoitus, eli verotulot ja valtionosuudet, heikkenevät kuluva vuodesta yhteensä 15 miljoonalla eurolla. Vuoden 2023 verotuloihin on sisällytetty tilityseriä, jotka pohjautuvat vielä vanhaan, vuoden 2022 veroprosenttiin. Nämä erät väistyvät vuonna 2024 ja kunnallisveron määrä pienenee.

Yhteisöveron kehitys nykyisessä suhdannetilanteessa kääntyy myös laskuun. Valtionosuuksien lopullinen määrä vuodelle 2024 varmistuu vasta kaupungin talousarviokäsittelyjen jälkeen. Ennakkolaskelmissa kaupungin valtionosuudet vähenevät, mihin keskeisinä syinä ovat hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyvät kuntien valtionosuuksia leikkaavat siirtymäerät.

Kaupunki investoi vahvasti, samalla velkaantuminen kasvaa

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat ensi vuonna 84 miljoonaa euroa, ja koko neljän vuoden investointiohjelman laajuus on noin 330 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointikohde on Savilahden Luola, joka valmistuu loppukesästä 2024.

Koulu- ja päiväkotirakentamista on koko neljän vuoden suunnitelmakaudelle arvioitu tehtävän lähes 115 miljoonalla eurolla. Suunnitelma sisältää kolmen suuren koulurakennushankkeen, Pirtin, Mölymäen ja Hatsalan, käynnistymisen.

Kunnallistekniikkaan investoidaan noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Investointisuunnitelma pitää sisällään eri alueiden liikennehankkeita, kuten Puijonkadun moottoritien ylittävän sillan saneerauksen. Hiltulanlahden tonttitarjonta jatkuu Puutossalmentien varteen, ja elinkeinoalueisiin investoidaan esimerkiksi Pitkälähdän-Hepomäen suunnalla.

- Investointien osalta on niiden ajoittumista ja lopullista tasoa ollut välttämätöntä arvioida uudelleen. Talouden tasapainon kannalta tulorahoituksen eli vuosikatteen tulisi riittää huomattavasti suurempaan osaan investointimenoja kuin se nykyisessä suunnitelmassa on mahdollista. Vuoden 2024 talousarvion vuosikate jää 38 miljoonaan euroon – se kattaa poistot vain noin 66 %:sti. Vuosikate on kaupungille riittämätön, Lahti kuvailee tilannetta.

Tulorahoituksen riittämättömyys kasvattaaakin velkaantumista, ja lainamäärän arvioidaan nousevan reilulla 300 eurolla/asukas vuoteen 2027 mennessä.

Talousarvion keskeisiä tunnuslukuja

	TP2022	TP2023 ennuste	TA2024
Vuosikate M€	45	62	38
Vuosikate % poistoista	91	112	66
Verotulot M€	550	307	299
Verotulojen muutos %	5	-44	-3
Nettoinvestoinnit M€	99	86	84
Investointien tulorahoitus %	43	68	44
Yli-/alijäämä M€	-4	+6	-20
Lainakanta €/asukas	3695	3755	4035

Kuopion asukasmäärä oli elokuun lopussa 123 239. Väestönmuutos tammi-elokuulta 2023 on 645 henkeä, joka oli 47 henkeä enemmän kuin viime vuonna tammi-elokuussa. Tavoitteena oleva vuosittainen 1200 asunnon rakentaminen saavutetaan tänäkin vuonna, mutta asuntorakentamisen aloitukset ovat vähentyneet olennaisesti ja vuosille 2024–2025 niiden arvioidaan jäävän 800:n tasolle, ensi vuonna jopa tätäkin pienemmäksi.

Kaupungin taseessa on aikaisempien vuosien ylijäämää 184 miljoonaa euroa. Ylijäämäpuskurin taso on jatkossakin pidettävä riittävänä.

Kaupunki valmistelee talouden tasapainotusohjelman – kaupunginjohtaja toppuuttelee synkistelyä

Kaupungin päätöksentekoon on tulossa erillinen talouden tasapainotusohjelman valmistelu. Ohjelman valmistelussa tarkastellaan tavoitteita, aikatauluja ja seurantamalleja. Tavoitteena on valmistella ohjelma maaliskuun 2024 loppuun mennessä, jolloin sen tuloksia on mahdollista sisällyttää vuoden 2025 talousarviokehykseen.

- Vaikka päätökset tulevat varmasti olemaan vaikeita, synkistelyyn ei ole aihetta. Kuopio on menestyvä ja kasvava yliopisto- ja muuttovoittokaupunki, yksi Suomen vetovoimaisimmista kaupungeista. Viisailla valinnoilla ja vallitsevalla yhteistyö- ja päätöksentekokulttuurilla varmistamme, että suunta pysyy samana jatkossakin hyvän elon, ilon ja olon kaupungissamme, Lahti summaa Kuopion tulevaisuutta.

***

Talousarvion käsittely jatkuu kaupunginhallituksen kokouksissa 23.10 ja 30.10. Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvion ensimmäisen kerran 13.11. ja päättää talousarviosta 2024 ja taloussuunnitelmasta 2024–2027 kokouksessaan 27.11.

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen esittelymateriaali ja kaupunginjohtajan talousarvioesitys kokonaisuudessaan löytyvät osoitteesta:
www.kuopio.fi/fi/talousarvio.

Lisätietoja:
kaupunginjohtaja Soile Lahti, 044 718 2791
talusjohtaja Marja-Leena Martikainen, 044 718 2153